

На основу члана 17. став 2. и члана 72. Закона о храни ("Службени гласник БиХ", број 50/04) и члана 17. Закона о Савјету министара Босне и Херцеговине ("Службени гласник БиХ", бр. 30/03, 42/03, 81/06, 76/07, 81/07, 94/07 и 24/08), Савјет министара, на приједлог Агенције за безбједност хране Босне и Херцеговине, у сарадњи са надлежним органима ентитета и Брчко Дистрикта Босне и Херцеговине, на 46. сједници, одржаној 8. маја 2008. године, донио је

ПРАВИЛНИК

О ОСВЈЕЖАВАЈУЋИМ БЕЗАЛКОХОЛНИМ ПИЋИМА И СЛИЧНИМ ПРОИЗВОДИМА

ДИО ПРВИ-ОПШТЕ ОДРЕДБЕ

Члан 1.

(Предмет)

Правилником о освјежавајућим безалкохолним пићима и сличним производима (у даљем тексту: Правилник) прописује се квалитет, начин декларисања и други захтјеви које морају задовољити освјежавајућа безалкохолна пића и слични производи (сода-вода, сирупи, прашкови, пастиле, енергетска пића и пића са минералним солима - у даљем тексту: производи), као и основни захтјеви за очување квалитета тих производа.

Члан 2.

(Обим примјене)

- (1) Захтјеви прописани овим Правилником морају бити испуњени у производњи и промету производа.
- (2) У смислу овог Правилника промет је понуда, увоз, складиштење-држање на залихи ради продаје или излагање за продају.

Члан 3.

(Дефиниција квалитета производа)

У смислу овог Правилника, квалитет је укупно својство производа условљено саставом, придодатим материјама, технолошким поступцима, амбалажом, условима складиштења, транспорта и чувања које треба да задовоље потребе крајњег потрошача.

Члан 4.

(Декларисање или означавање производа)

- (1) На декларисање или означавање производа примјењују се одредбе посебног прописа о општем декларисању или означавању запаковане хране, осим ако то за поједине производе овим Правилником није другачије прописано.
- (2) Освјежавајуће безалкохолно пиће декларише се као "освјежавајуће безалкохолно пиће ...", при чему се наводи основна сировина од које је производ добијен.
- (3) Производи из члана 1. овог Правилника стављају се у промет само у оригиналном паковању.
- (4) Производи који се стављају у промет у оригиналном паковању морају на амбалажи, етикети, документу, наљепници, алкици, омоту или привјеску имати декларацију.

- (5) Амбалажа са затварачима у којој се производи стављају у промет мора имати затвараче дизајниране да се избегне могућност кривотворења или контаминације.
- (6) Дозвољено је истицање слике, графичког, сликовног приказа (анимације), ознаке или цртежа воћа, биљке и других производа од којих је произведено освјежавајуће безалкохолно пиће, осим ароматизованих освјежавајућих безалкохолних пића и сода-воде.
- (7) Декларација за освјежавајуће безалкохолно пиће мора садржавати податке о укупној количини суве материје у процентима (%), количини основне сировине у процентима (%) и количини угљен-диоксида (CO₂) у g/l, ако га производ садржи.
- (8) Освјежавајуће безалкохолно пиће произведено од мјешавина више врста основне сировине декларишу се тако што се у листи састојака наводе све врсте употребљених сировина према опадајућем редослиједу.
- (9) Освјежавајуће безалкохолно пиће може се производити без додатка угљен-диоксида (CO₂), као негазирано освјежавајуће безалкохолно пиће, али се тада у називу производа мора истакнути да је производ "негазиран".
- (10) Освјежавајућа безалкохолна пића из члана 10. овог Правилника, осим тачака f) и i), могу се производити са смањеном или редукованом енергетском вриједношћу најмање за 30% вриједности у односу на енергетску вриједност оригиналног производа, што се мора навести на декларацији ("смањене енергетске вриједности ... %").
- (11) Декларација за освјежавајућа безалкохолна пића која садрже кинин, кофеин и ортофосфате мора да садржи податке о количини кофеина, кинина и соли ортофосфорне киселине у готовом производу.

Члан 5.

(Произвођачка спецификација)

- (1) Произвођач је дужан прије почетка производње сачинити произвођачку спецификацију за сваки производ појединачно који производи на основу овог Правилника, којом се испуњавају услови за осигурање и очување квалитета и уређују општи захтјеви за производе који се стављају на тржиште.
- (2) Произвођачка спецификација, осим података наведених у декларацији, у складу са посебним прописом о општем декларисању или означавању запаковане хране треба да садржи:
  - a) евиденцијски број документа;
  - b) врсту и назив производа, групу којој производ припада према одредбама овог Правилника, серију (шаржу, партију или лот);
  - c) датум доношења спецификације;
  - d) датум почетка производње по произвођачкој спецификацији;
  - e) кратак опис технолошког поступка производње;
  - f) датум и извјештај о извршеним испитивањима захтјева квалитета утврђеним у произвођачкој спецификацији и назив овлашћене лабораторије која је испитивања спровела;
  - g) врсту и количину употребљених компоненти и адитива рачунато на готов производ.
- (3) За производе чији услови у погледу квалитета нису прописани овим Правилником, примјењују се услови прописани за групу сродних производа.

Члан 6.

(Називна количина пуњења)

- (1) Називна количина пуњења, означавање називних количина и дозвољена одступања од називних количина пуњења за производе из члана 1. овог Правилника дате су у сљедећој табели:

Називна количина пуњења декларисана у грамама (g) или литрима (l)		Дозвољена одступања од називне количине пуњења	
Зайремина у l	Одступање од декларисане запремине	Маса у g	Одступање од декларисане масе
До 0,1	± 4 ml	до 25	± 10%
преко 0,1 до 0,2	± 6 ml	преко 25 до 100	± 5%
преко 0,2 до 0,4	± 8 ml	преко 100 до 200	± 4,5 g
преко 0,4 до 1	± 2%	преко 200 до 500	± 10 g
преко 1 до 2	± 1,5%	преко 500 до 5000	± 20 g
преко 2	± 1%	-	-

- (2) Средња вриједност стварних одступања за узорак од 10 појединачних паковања мора бити мања или једнака 40% од границе дозвољених одступања количине пуњења за називну количину наведену у табели из става (1) овог члана.
- (3) Просјечна количина стварног пуњења паковања производа из става (1) овог члана не смије бити мања од називне количине пуњења.

Члан 7.

(Употреба воде)

Вода која се употребљава у производњи безалкохолних освјежавајућих пића је вода за пиће, природна изворска и природна минерална вода која мора удовољавати захтјевима квалитета који су прописани посебним прописима о природним минералним, природним изворским водама као и прописом о хигијенској исправности воде за пиће.

Члан 8.

(Дозвољена употреба адитива и помоћних средстава)

У производњи производа из члана 1., ако није другачије одређено овим Правилником, дозвољена је употреба адитива и помоћних средстава у складу са одредбама посебног прописа о условима употребе прехранбених адитива у храни намијењеној за исхрану људи (у даљем тексту: посебног прописа о прехранбеним адитивима).

ДИО ДРУГИ - ПОСЕБНЕ ОДРЕДБЕ

ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА

Члан 9.

(Дефиниција)

Под освјежавајућим безалкохолним пићима, према овом Правилнику, подразумевају се производи добијени одговарајућим технолошким поступком од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, шећера и/или заслађивача, воћног сока или сока од поврћа, концентрованог воћног сока, воћне пулпе, воћне базе или базе од поврћа, биљних екстраката, житарица, производа од житарица, соје и производа од соје, хмеља и производа од хмеља, сурутке и производа од сурутке, сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића, минералних соли и витамина, са додатком или без додатка угљен-диоксида и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.

Члан 10.

(Подјела освјежавајућих безалкохолних пића)

Освјежавајућа безалкохолна пића, зависно од појединих састојака и прехранбених адитива, производе се и стављају у промет као:

- освјежавајуће безалкохолно пиће од воћног сока;
- освјежавајуће безалкохолно пиће од воћне базе;
- освјежавајуће безалкохолно пиће од биљних екстраката;
- освјежавајуће безалкохолно пиће од житарица или сурутке;
- ароматизовано освјежавајуће безалкохолно пиће;
- енергетско освјежавајуће безалкохолно пиће;
- сирупи за освјежавајућа безалкохолна пића;
- прашкови и пастиле;
- сода-вода;
- освјежавајуће безалкохолно пиће са минералним солима.

Члан 11.

(Основни захтјеви)

Освјежавајућа безалкохолна пића која се стављају у промет морају задовољавати сљедеће основне захтјеве, и то да:

- сензорска својства одговарају врсти декларисаног производа;
- садрже најмање 7% суве материје (мјерено рефрактометром на 20°C), ако овим Правилником није другачије прописано за поједине производе;
- не садрже више од 3 g/l етанола, осим освјежавајућих безалкохолних пића од житарица или сурутке гдје је садржај етанола највише 2% v/v;
- укупна количина угљен-диоксида (CO₂), ако се декларише, износи најмање 2 g/l, ако овим Правилником није другачије прописано за поједине производе;
- садрже најмање 15 mg/l односно не више од 85 mg/l кининхидрохлорида рачунато као кинин и највише 250 mg/l кофеина, ако овим Правилником није другачије прописано за поједине производе.

A. ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА ОД ВОЋНОГ СОКА

Члан 12.

(Дефиниција)

Под освјежавајућим безалкохолним пићем од воћног сока, према овом Правилнику, подразумевају се бистри или мутни производи добијени од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, шећера и/или заслађивача, воћног сока, концентрисаног или дехидрираног воћног сока, воћне пулпе са додатком или без додатка угљен-диоксида и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.

Члан 13.

(Посебни захтјеви)

Освјежавајућа безалкохолна пића од воћног сока која се стављају у промет морају, осим основних захтјева наведених у члану 11. овог Правилника, осим тачака b) и e), задовољавати сљедеће посебне захтјеве, и то да:

- садрже најмање 8% суве материје (мјерено рефрактометром на 20°C) у готовом производу;

- b) садрже најмање 6% воћног сока од цитруса воћа или најмање 10% воћног сока или воћне смјесе од осталих врста воћа или поврћа.

V. ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА ОД ВОЋНИХ БАЗА

Члан 14.

(Дефиниција и посебни захтјеви)

- (1) Под освјежавајућим безалкохолним пићима од воћних база, према овом Правилнику, подразумевају се бистри или мутни производи добијени од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, шећера и/или заслађивача, цитрус база, односно воћних и база од поврћа, кининхидрохлорида са додатком или без додатка угљен-диоксида (CO₂) и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.
- (2) Освјежавајућа безалкохолна пића од воћних база која се стављају у промет, уз основне захтјеве наведене у члану 11. овог Правилника морају садржавати најмање 2% m/m одговарајуће воћне базе, базе од поврћа или цитрус базе рачунато на воћну базу чија је укупна сува материја 42%, осим за цитрус базу лимуна за коју се дозвољава 32% (мјерено рефрактометром на 20°C) укључујући и суву материју од додатог шећера.

C. ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА ОД БИЉНИХ ЕКСТРАКАТА

Члан 15.

(Дефиниција и посебни захтјеви)

- (1) Под освјежавајућим безалкохолним пићима од биљних екстраката, према овом Правилнику, подразумевају се бистри или мутни производи добијени од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, шећера и/или заслађивача и биљних екстраката, са или без додатка од угљен-диоксида и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.
- (2) Под биљним екстрактима намијењеним за производњу освјежавајућих безалкохолних пића, према овом Правилнику, подразумевају се ароматични екстракти искључиво биљног поријекла, дозвољени за људску исхрану који потичу од једне или више врста биља, а добијају се воденом или алкохолном екстракцијом, дигестијом, мацерацијом или дестилацијом различитих дијелова биља, плодова цитруса, зачина, плодова континенталног и јужног воћа те разних трава.
- (3) Освјежавајућа безалкохолна пића од биљних екстраката која се стављају у промет, осим основних захтјева из члана 11. овог Правилника, морају садржавати не више од 700 mg/l ортофосфата изражено као ортофосфорна киселина.

D. ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА ОД ЖИТАРИЦА ИЛИ СУРУТКЕ

Члан 16.

(Дефиниција и посебни захтјеви)

- (1) Под освјежавајућим безалкохолним пићима од житарица или сурутке, према овом Правилнику, подразумевају се бистри или мутни производи добијени од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, житарица или производа од житарица, соје и производа од соје, хмеља и производа од хмеља, сурутке или производа од сурутке, шећера и/или вјештачког заслађивача са додатком угљен-диоксида (CO₂) и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.

- (2) Производи из става (1) овог члана добијају се директном ферментацијом житарица или производа од житарица и од концентрисаних екстраката од житарица или сурутке.

- (3) Освјежавајуће безалкохолно пиће од сурутке, осим основних захтјева из члана 11. овог Правилника, изузев тачке е), мора садржавати најмање 40% сурутке у готовом производу.

E. АРОМАТИЗОВАНА ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА

Члан 17.

(Дефиниција и посебни захтјеви)

- (1) Под ароматизованим освјежавајућим безалкохолним пићима, према овом Правилнику, подразумевају се производи добијени од воде дефинисане чланом 7. овог Правилника, шећера и/или заслађивача, арома са додатком или без додатка угљен-диоксида (CO₂) и осталих адитива дозвољених посебним прописом о прехранбеним адитивима.
- (2) Ароматизована освјежавајућа безалкохолна пића која се стављају у промет, осим основних захтјева из члана 11. овог Правилника, осим тачке б) и е), морају садржавати најмање 6% суве материје (мјерено рефрактометром на 20°C) у готовом производу.
- (3) Уколико је безалкохолно пиће произведено од природне минералне воде или природне изворске воде са додатком одговарајуће ароме са или без додатка CO₂, декларација мора да садржи податак о врсти воде као и навод о врсти додате ароме (нпр. "... вода са вјештачком аромом ..." или "...ароматизована природном аромом ...").

F. ЕНЕРГЕТСКА ПИЋА

Члан 18.

(Дефиниција енергетског пића)

Енергетско пиће је производ који се производи од састојака наведених у члану 9. овог Правилника.

Члан 19.

(Посебни захтјеви)

- (1) Енергетско пиће ("*energy drink*") мора садржавати минимално 10% суве материје (мјерено рефрактометром на 20°C) и минимално 250 mg кофеина на 1000 ml.
- (2) Енергетска пића, осим осталих додатака, могу садржавати и витамине, минерале, таурин, глукуронолактон и инозитол.
- (3) Енергетска пића могу садржавати највише наведених супстанци на 1000 ml пића (референтне вриједности):
  - a) кофеин 320 mg,
  - b) инозитол 200 mg,
  - c) глукуронолактон 2400 mg,
  - d) таурин 4000 mg.
- (4) Енергетска пића се обавезно декларишу са свим наведеним састојцима.

Члан 20.

(Декларисање енергетских пића)

- (1) Декларација за енергетско пиће мора садржавати следеће упозорење:
  - a) "Не препоручује се конзумирање особама осјетљивим на кофеин, оболелим од шећерне болести, трудницама и дјеци, нити се смије мијешати са алкохолном",
  - b) податак о дозвољеном дневном уносу.

- (2) Упозорење мора бити у истом видном пољу у којем је назив производа и мора бити написано словима чија величина не може бити мања од слова којима се означавају састојци.

G. СИРУПИ ЗА ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА

Члан 21.

(Дефиниција сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића)

Под сирупима намијењеним за производњу или припрему освјежавајућих безалкохолних пића подразумијевају се, према овом Правилнику, вискозни сируписти производи добијени одговарајућим технолошким поступком од састојака наведених у члану 9. овог Правилника.

Члан 22.

(Подјела сирупа)

Сирупи се стављају у промет са ознаком "Сирупи за освјежавајућа безалкохолна пића..." и то:

- a) од воћног концентрата или база;
- b) од биљних екстраката;
- c) од житарица;
- d) од сурутке;
- e) ароматизована безалкохолна пића;
- f) нискоенергетски сируп.

Члан 23.

(Посебни захтјеви)

Сирупи за освјежавајућа безалкохолна пића која се стављају у промет морају задовољавати посебне захтјеве:

- a) имати уједначену сирупасту конзистенцију, осим сирупа код којих је шећер дјелимично или потпуно замијењен заслађивачем без појаве раслојавања, осим сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића од цитрус база;
- b) садржавати најмање 60% укупне суве материје ако се пакују у неповратној оригиналној амбалажи;
- c) садржавати најмање 45% (мјерено рефрактометром на 20°C) суве материје сирупа намијењеног за производњу готових освјежавајућих безалкохолних пића у посебним уређајима "пост. микс" пакованим у повратне контејнере;
- d) код нискоенергетских сирупа суве материје мора бити најмање 30% нижа од суве материје код сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића (највише 42%);
- e) количина састојака и адитива у сирупу за освјежавајућа безалкохолна пића из овог Правилника, након разблаживања са водом према упутству на декларацији, мора одговарати одредбама о основним и посебним захтјевима за истоврсна освјежавајућа безалкохолна пића, осим количине угљен-диоксида;
- f) количина укупне суве материје у сирупима за освјежавајућа безалкохолна пића са сниженом енергетском вриједношћу мора бити у одговарајућем односу са укупном сувом материјом освјежавајућег безалкохолног пића које се добија из тог сирупа.

Члан 24.

(Декларисање сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића)

- (1) Декларација сирупа за освјежавајућа безалкохолна пића, осим података из члана 4. овог Правилника, садржи упутство за употребу, односно поступак и степен

разблаживања са водом за добијање одговарајуће врсте освјежавајућег безалкохолног пића.

- (2) На повратном контејнеру за паковање сирупа намијењених за производњу освјежавајућих безалкохолних пића, која се сипају из посебних уређаја, мора се истакнути декларација за сируп и декларација за одговарајуће освјежавајуће безалкохолно пиће.

H. ПРАШКОВИ И ПАСТИЛЕ ЗА ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА

Члан 25.

(Дефиниција прашака и пастила за освјежавајућа безалкохолна пића)

Под прашковима и пастилама намијењеним за справљање освјежавајућих безалкохолних пића, према овом Правилнику, подразумијевају се дехидрирани прашкасти производи чијим се отапањем у води, према упутству на декларацији, добијају освјежавајућа безалкохолна пића.

Члан 26.

(Посебни захтјеви и декларисање)

- (1) Прашкови и пастиле за освјежавајућа безалкохолна пића која се стављају у промет, осим основних захтјева из члана 11. овог Правилника, изузев тачке c), морају задовољавати посебне захтјеве:
  - a) послје растварања у води, према приложеном упутству, морају садржавати све састојке у прописаним количинама за одговарајућу групу освјежавајућих безалкохолних пића, која могу бити бистра или мутна;
  - b) не смију садржавати више од 4 g/l угљен-диоксида (CO₂);
  - c) дозвољена је употреба натријум-хидроген карбоната.
- (2) Декларација прашака и пастила за освјежавајућа негазирана безалкохолна пића, осим података из члана 4. овог Правилника, мора садржавати упутство о начину справљања освјежавајућег безалкохолног пића од тог прашка односно пастиле.

I. СОДА-ВОДА

Члан 27.

(Дефиниција и посебни захтјеви)

- (1) Сода-вода је производ добијен директним третирањем воде за пиће угљен-диоксидом у специјалним боцама.
- (2) Сода-вода која се ставља у промет мора задовољавати посебне захтјеве:
  - a) количина угљен-диоксида не смије бити мања од 5 g/l;
  - b) угљен-диоксид који се употребљава за производњу сода-воде мора бити чист и без примјеса.

J. ОСВЈЕЖАВАЈУЋА БЕЗАЛКОХОЛНА ПИЋА СА МИНЕРАЛНИМ СОЛИМА

Члан 28.

(Дефиниција освјежавајућих безалкохолних пића са минералним солима)

Освјежавајуће безалкохолно пиће са минералним солима је производ који се производи од састојака из члана 9. овог Правилника уз додаток минералних соли.

Члан 29.

(Посебни захтјеви)

Освјежавајућа безалкохолна пића са минералним солима која се стављају у промет, осим основних захтјева из члана 11.

овог Правилника, изузев тачке b), морају задовољавати следеће посебне захтјеве:

- a) да укупна количина минералних соли у производу не може бити мања од 1000 mg/l, при чему количина калијума не прелази количину натријума.
- b) да садржи минерале у количинама утврђеним у следећој табели:

Назив	Дозвољена количина у mg/l
Натријум	300 -1500
Калијум	100 - 500
Магнезијум	Најмање 5
Калцијум	10 - 100
Хлорид	300 - 1500

Члан 30.

(Декларисање)

- (1) Декларација освјежавајућих безалкохолних пића која садрже натријум изнад 1000 mg/l мора да садржи и упозорење: "**Производ не смију употребљавати лица којима се препоручује исхрана са смањеним садржајем натријума**".
- (2) Упозорење мора бити у истом видном пољу у којем је назив производа и мора бити написано словима чија величина не може бити мања од слова којима се означавају састојци.

ДИО ТРЕЋИ - ПРЕЛАЗНЕ И ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Члан 31.

(Утврђивање усклађености)

За утврђивање усклађености производа са прописаним општим захтјевима квалитета у сврху службене контроле користе се важеће методе прописане посебним прописом као и друге валидиране и међународно признате методе.

Члан 32.

(Службене контроле и инспекцијски надзор)

Службене контроле и инспекцијски надзор спроводиће се на начин прописан важећим законским прописима.

Члан 33.

(Престанак важења одредаба)

- (1) Даном ступања на снагу овог Правилника престаје да важи Правилник о квалитету освјежавајућих безалкохолних пића ("Службени лист СФРЈ", бр. 52/83 и 56/83).
- (2) Производи који су произведени и означени према одредбама Правилника из става (1) овог члана могу бити у промету најдуже 12 мјесеци од дана ступања на снагу овог Правилника.

Члан 34.

(Ступање на снагу)

Овај Правилник ступа на снагу осмог дана од дана објављивања у "Службеном гласнику БиХ".

СМ број 165/08
8. маја 2008. године
Сарајево

Председавајући
Савјета министара БиХ
др **Никола Шпирић**, с. р.